

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 30. syyskuuta 2021
(OR. en)

Toimielinten välinen asia:
2021/0306(NLE)

12272/21
ADD 1

JAI 1023
ASIM 73

SAATE

Lähtettäjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	30. syyskuuta 2021
Vastaanottaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2021) 597 final
Asia:	LIITE asiakirjaan Ehdotus neuvoston päätökseksi Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutetun ohjelman toimeenpanevan komitean 72. istunnossa Euroopan unionin puolesta esitettävästä kannasta kansainvälistä suojelua ja kestäviä ratkaisuja kansanterveysuhan yhteydessä koskevan päätelmän hyväksymisen osalta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2021) 597 final.

Liite: COM(2021) 597 final

Bryssel 30.9.2021
COM(2021) 597 final

ANNEX

LIITE

asiakirjaan

Ehdotus neuvoston päätökseksi

Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutetun ohjelman toimeenpanevan komitean 72. istunnossa Euroopan unionin puolesta esitettävästä kannasta kansainvälistä suojelua ja kestäviä ratkaisuja kansanterveysuhan yhteydessä koskevan päätelmän hyväksymisen osalta

LIITE

KANSAINVÄLISTÄ SUOJELUA JA KESTÄVIÄ RATKAISUJA KANSANTERVEYSUHAN YHTEYDESSÄ KOSKEVA TOIMEENPANEVAN KOMITEAN PÄÄTELMÄ

Toimeenpaneva komitea, joka

Johdanto-osan 1 kappale. *toteaa*, että covid-19-pandemia on uhka ihmisten terveydelle, turvallisuudelle ja hyvinvoinnille ja sen vaikutukset ovat ennennäkemättömät ja monitahoiset, mukaan lukien humanitaariset vaikutukset pakolaisiin, turvapaikanhakijoihin, paluumuuttajapakolaisiin, kansalaisuudettomiin henkilöihin ja monissa tilanteissa maan sisäisiin pakolaisiin, jäljempänä 'hädänalaiset henkilöt', mukaan lukien lisääntyneet suojeluriskit;

Johdanto-osan 2 kappale. *toteaa* myös, että köyhät ja heikoimmassa asemassa olevat ihmiset kärsivät eniten ja että pandemian seurauksilla on vaikutuksia kehitystuloksiin, mikä haittaa edistymistä kestäväen kehityksen tavoitteiden, myös tavoitteen 3.8, saavuttamisessa¹;

Johdanto-osan 2 a kappale. *toteaa* myös, että suurin osa maailman pakolaisista ja muista siirtymään joutuneista henkilöistä vastaanotetaan matalan ja keskitulotason maissa, jotka ovat kärsineet eniten covid-19-pandemiasta, jolla on vakavia vaikutuksia niiden kansanterveyteen sekä sosioekonomisia vaikutuksia;

Johdanto-osan 3 kappale. *toteaa* edelleen, että covid-19-pandemialla on erityisiä vaikutuksia hädänalaisiin henkilöihin ja moniin vastaanottajayhteisöihin ja siitä aiheutuu monitahoisia seurauksia, jotka koskevat muun muassa terveyttä, seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan väkivallan riskien lisääntymistä, syrjintää, taloutta sekä humanitaarisen avun ja koulutuksen saatavuutta;

Johdanto-osan 4 kappale. *vahvistaa*, että jokaisella ihmisellä on oikeus nauttia mahdollisimman hyvästä fyysisestä ja henkisestä terveydestä ilman minkäänlaista erottelua;

Johdanto-osan 4 a kappale. *toteaa* edelleen, että turvallisten ja tehokkaiden rokotteiden, lääkkeiden, terveysteknologioiden ja lääketieteellisten hoitojen saatavuus ja oikea-aikaisuus on tärkeää tämän oikeuden edistämiseksi, kun otetaan huomioon, että laaja immuniteetti covid-19-tautia vastaan on maailmanlaajuinen kansanterveydellinen etu torjuttaessa, hillittäessä ja pysäytettäessä tartuntoja pandemian tukahduttamiseksi;

Johdanto-osan 5 kappale. *toteaa*, että kansainväliset kansanterveysuhkat, kuten covid-19-pandemia, edellyttävät maailmanlaajuisia toimia, jotka perustuvat yhtenäisyyteen, solidaarisuuteen ja tehostettuun monenväliseen yhteistyöhön;

Johdanto-osan 6 kappale. *vahvistaa* sitoumuksensa kansainväliseen solidaarisuuteen sekä vastuun ja taakan jakamiseen, joihin kaikki kansainvälisen yhteisön jäsenet osallistuvat, ja muistuttaa kansainvälisen yhteistyön tärkeydestä erityisesti suuria määriä pakolaisia vastaanottavien yhteisöjen ja maiden tukemiseksi suojelun ja avun varmistamisessa ja ratkaisujen löytämisessä erityisesti kansanterveysuhan yhteydessä;

Johdanto-osan 7 kappale. *toteaa*, että valtioilla on oikeus toteuttaa toimenpiteitä kansanterveyden suojelemiseksi; muistuttaa, että tällaiset toimenpiteet on pantava täytäntöön tavalla, joka on johdonmukainen kansainvälisen oikeuden, mukaan lukien kansainvälinen

¹ Ks. myös YK:n yleiskokouksen päätöslauselma A/RES/70/1.

pakolaisoikeus, ihmisoikeudet ja soveltuvin osin kansainvälinen humanitaarinen oikeus, mukaisten valtioiden velvoitteiden kanssa;

Johdanto-osan 8 kappale. *muistuttaa*, että valtioilla on suvereeni toimivalta säännellä toisen maan kansalaisten maahantuloa noudattaen täysimääräisesti palauttamiskiellon periaatetta sekä sovellettavaa kansainvälistä oikeutta, kansainvälinen pakolaisoikeus mukaan luettuna;

Johdanto-osan 9 kappale. *palauttaa mieliin* pakolaisia koskevan Global Compact -aloitteen, myös taakan ja vastuun jakamisen periaatteen;

Johdanto-osan 10 kappale. *palauttaa mieliin* asiaa koskevat YK:n pakolaisasian päävaltuutetun toimeenpanevan komitean päätelmät, mukaan lukien nro 64 (XLI)(1990) pakolaisnaisista ja kansainvälisestä suojelusta; nro 84 (XLVIII)(1997) pakolaislapsista ja -nuorista; nro 105 (LVII)(2006) vaarassa olevista naisista ja tytöistä; nro 106 (LVII)(2006) valtiottomuuden tunnistamisesta, ehkäisemisestä ja vähentämisestä sekä kansalaisuudettomien henkilöiden suojelusta; nro 107 (LVIII)(2007) vaarassa olevista lapsista; nro 110 (LXI) (2010) vammaisista pakolaisista ja muista vammaisista henkilöistä, joita UNHCR suojelee ja avustaa; nro 109 (LX) (2009) pitkittyneiden pakolaisten tilanteesta; nro 111 (LXIV)(2013) väestökisteristä; ja nro 112 (LXVII) (2016) kansainvälisestä yhteistyöstä suojelun ja ratkaisujen näkökulmasta;

Osallistavat politiikat sekä terveydenhuollon ja muiden palvelujen saatavuus

Toiminnallinen 1 kohta. suhtautuu myönteisesti valtioiden toteuttamiin toimenpiteisiin, joilla helpotetaan hädänalaisten henkilöiden terveydenhuoltopalvelujen saantia ja lisätään heidät niiden piiriin, sekä toimenpiteisiin, joilla rajoitetaan ja ehkäistään syrjimättömästi infektioita, myös rokotuksilla, mikä on yhdenmukaista sen periaatteen kanssa, jonka mukaan jokaisella on oikeus parhaimpaan mahdolliseen fyysiseen ja henkiseen terveyteen;

Toiminnallinen 2 kohta. kannustaa valtioita toimimaan sen eteen, että entistä useampi hädänalainen henkilö pääsisi terveydenhuoltopalvelujen piiriin; ja kehottaa antamaan valtioille lisätukea, jotta ne voisivat kehittää ja laajentaa terveydenhuoltojärjestelmien valmiuksia vastata hädänalaisten henkilöiden ja heitä vastaanottavien yhteisöjen tarpeisiin;

Toiminnallinen 3 kohta. kannustaa valtioita varmistamaan, että kansalaisuudettomuus tai siihen liittyvä asiakirjojen puuttuminen ei estä kansalaisuudettomien henkilöiden pääsyä terveydenhuoltopalveluihin ja -laitoksiin;

Toiminnallinen 4 kohta. pitää myönteisinä ja kehottaa toteuttamaan lisää tehokkaita toimia, joilla estetään infektioiden leviäminen ja hallitaan terveysriskejä hädänalaisten henkilöiden keskuudessa, myös niiden, jotka asuvat leireillä, kollektiivisissa suojissa ja muissa yhdyskunnissa, ja huolehtimaan majoituksesta, ehkäisevistä toimenpiteistä ja tarvittaessa hoidosta sekä turvallisen juomaveden ja sanitaation saatavuudesta, myös standardien mukaisista hygieenisistä olosuhteista;

Toiminnallinen 5 kohta. kannustaa toteuttamaan toimia, joilla tunnistetaan erityisiä terveyteen liittyviä tarpeita ja esteitä kansanterveysuhkien yhteydessä ja puututaan niihin, sekä edistämään lasten, naisten, nuorten tyttöjen, ikääntyneiden henkilöiden, vammaisten henkilöiden ja pitkäaikaisista terveysongelmista kärsivien henkilöiden prioriteetteja ja valmiuksia;

Toiminnallinen 5 a kohta. kannustaa UNHCR:ää ja sen kumppaneita ylläpitämään riittäviä valmiuksia tukea terveystoimia, myös kansallisten palvelujen kautta, hädänalaisten henkilöiden ja vastaanottavan väestön hyväksi kansanterveysuhkiin varautumisen, suunnittelun ja reagoinnin aikana;

Toiminnallinen 6 kohta. kannustaa valtioita ja UNHCR:ää puuttumaan mielenterveyskysymyksiin ja psykososiaaliseen hyvinvointiin pandemian torjunnassa edistämällä hädänalaisten henkilöiden [myös seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan väkivallan uhrien] sekä vastaanottavien yhteisöjen mahdollisuuksia saada mielenterveydellistä ja psykososiaalista hätäapua ja kannustaa vahvistamaan edelleen tällaisia toimenpiteitä muun muassa kansainvälisen tuen avulla;

Toiminnallinen 6 a. kannustaa UNHCR:ää ja sen kumppaneita edelleen varmistamaan, että covid-19-pandemiasta ja muista kansanterveysuhkista saadut kokemukset toimivat pohjana ja vahvistavat suunnittelua sekä varautumista ja reagointia tällaisiin hätätilanteisiin, myös mielenterveyden ja psykososiaalisen tuen osalta;

Kansainvälinen yhteistyö sekä taakan ja vastuun jakaminen

Toiminnallinen 7 kohta. arvostaa vastaanottavien maiden jatkuvaa vieraanvaraisuutta ja pakolaisia osallistavia kansanterveystoimia sekä avunantajien anteliaisuutta hädänalaisten henkilöiden suojelun tarpeisiin vastaamisessa covid-19-pandemian aikana; korostaa kansainvälisen yhteistyön keskeisyyttä pakolaisten suojelua ja kestäviä ratkaisuja koskevassa järjestelmässä ja toteaa jälleen kerran olevansa sitoutunut kansainväliseen solidaarisuuteen sekä oikeudenmukaiseen taakan- ja vastuunjakoon;

Toiminnallinen 7 a kohta. kehottaa valtioita ja muita kumppaneita tukemaan kiireellisesti rahoitusta sekä turvallisten ja tehokkaiden diagnoosimenetelmien, hoitojen ja rokotteiden tasapuolista jakelua sekä tutkimaan edelleen innovatiivisia rahoitusmekanismeja, joilla pyritään varmistamaan covid-19-rokotteiden kohtuuhintainen, oikea-aikainen, tasapuolinen ja yleinen saatavuus ja oikeudenmukainen jakaminen kaikille, myös hädänalaisille henkilöille ja vastaanottaville yhteisöille;

EU:N HYLKÄÄMÄ: [Toiminnallinen 7 bAlt kohta. kehottaa painokkaasti kaikkia valtioita pidättymään yksipuolisista pakkotoimista, jotka voivat vaikuttaa kielteisesti vastaanottavien maiden valmiuksiin suojella pakolaisia ja kaventaa humanitaarista toimintatilaa, erityisesti meneillään olevan pandemian aikana, jolloin tehokkaan ja kohtuuhintaisen covid-19-rokotteen oikea-aikainen ja tasapuolinen saatavuus on välttämätöntä pakolaisväestön ja vastaanottavien yhteisöjen suojelemiseksi virusten leviämiseltä.]

Maahantulon ja liikkumisen sekä turvapaikan saamisen rajoitukset 4

Toiminnallinen 8 kohta. suhtautuu myönteisesti valtioiden toteuttamiin toimiin sen varmistamiseksi, että toimenpiteet, joilla rajoitetaan maahantuloa rajoilla kansanterveysuhkien yhteydessä, ovat tilapäisiä, syrjimättömiä, välttämättömiä, oikeasuhteisia ja kohtuullisia olosuhteisiin nähden ja että niitä sovelletaan tavalla, joka turvaa kansanterveyden samalla kun kunnioitetaan turvapaikan hakemista ja saamista koskevaa oikeutta ja palauttamiskiellon periaatetta ja noudatetaan kansainvälisen oikeuden, myös kansainvälisen pakolaisoikeuden, mukaisia sovellettavia velvoitteita;

Toiminnallinen 9 kohta. suhtautuu myönteisesti valtioiden ja UNHCR:n toteuttamiin sopeutumistoiimiin, joilla varmistetaan pääsy turvapaikka- ja kansalaisuudettomuuden määrittämistä koskeviin menettelyihin ja niiden toiminta, rekisteröinti ja asiakirjojen myöntäminen sekä muut asiaankuuluvat prosessit hädänalaisille henkilöille, mukaan lukien teknologian käyttö etähaastatteluissa ja syntymän rekisteröinnin sekä kansalaisuutta ja asuinpaikkaa koskevien asiakirjojen voimassaolon määräaikojen pidentäminen, ja kannustaa muita valtioita, UNHCR:ää ja kumppaneita jatkamaan tarvittaessa valtioiden tukemista näissä kysymyksissä;

Toiminnallinen 10 kohta. panee merkille, että on tärkeää varmistaa, että kaikki hädänalaisten henkilöiden liikkumisrajoitukset kansanterveyden suojelemiseksi ovat syrjimättömiä, lailla

säädetyjä, välttämättömiä, olosuhteisiin nähden kohtuullisia ja muutoin kansainvälisen oikeuden mukaisia, ja suhtautuu myönteisesti säilöönoton vaihtoehtojen käyttöön, joilla varmistetaan kansanterveystoimenpiteiden noudattaminen;

Toiminnallinen 11 kohta. korostaa, että ihmisoikeuksia on kunnioitettava kaikilta osin, ja painottaa, että pandemian torjunnassa ei ole sijaa minkäänlaiselle syrjinnälle, rasismille tai muukalaisvihalle;

Kansanterveysuhkien laajempiin vaikutuksiin puuttuminen

Uudelleennumeroitu toiminnallinen 12 kohta. on huolissaan covid-19-pandemian monitahoisista vaikutuksista hädänalaisiin henkilöihin ja heitä vastaanottaviin yhteisöihin, muun muassa köyhyyden lisääntymisestä ja koulutusmahdollisuuksien katkeamisesta, elintarviketurvan heikkenemisestä, toimeentulomahdollisuuksien niukkuudesta sekä seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan väkivallan lisääntymisestä;

Uudelleennumeroitu toiminnallinen 13 kohta. kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan yhteistyössä UNHCR:n kanssa ja muiden sidosryhmien tuella, että hädänalaisten henkilöiden ja heitä vastaanottavien yhteisöjen humanitaarisiin tarpeisiin, joihin kuuluvat muun muassa puhdas vesi, ruoka ja ravitsemus, suoja, koulutus, toimeentulo, energia, terveys [myös seksuaali- ja lisääntymisterveys] [hoitopalvelut] [myös rokotteet], ja muihin suojelun tarpeisiin vastataan humanitaarisen avun osatekijöinä kansanterveysuhkien yhteydessä, myös tarjoamalla oikea-aikaisia ja riittäviä resursseja, varmistaen samalla, että niiden yhteistoiminnassa noudatetaan kaikilta osin humanitaarisia periaatteita;

Uudelleennumeroitu toiminnallinen 14 kohta. suhtautuu myönteisesti sukupuolten tasa-arvoon ja naisten vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen kaikissa kansanterveysuhkiin reagoimisen vaiheissa sekä kehottaa valtioita, UNHCR:ää ja muita sidosryhmiä edistämään niitä; kehottaa tässä yhteydessä jäsenvaltioita varmistamaan yhteistyössä UNHCR:n kanssa ja muiden sidosryhmien tuella, että hädänalaisilla henkilöillä on mahdollisuus saada luotettavasti ja turvallisesti [seksuaali- ja lisääntymisterveydenhuollon palveluja sekä] perusterveydenhuoltopalveluja ja psykososiaalista tukea hätätilanteiden puhkeamisesta lähtien, ja toteaa samalla, että keskeiset palvelut ovat tärkeitä, jotta voidaan vastata tehokkaasti naisten ja nuorten tyttöjen ja lasten tarpeisiin ja suojella heitä ehkäistävissä olevalta kuolleisuudelta ja sairastuvuudelta, joita esiintyy humanitaarisissa hätätilanteissa;

Uudelleennumeroitu toiminnallinen 15 kohta. kannustaa kaikkia toimijoita kaksinkertaistamaan toimet, joilla tuetaan valtioita, jotta voidaan minimoida kansanterveysuhkien vaikutukset hädänalaisiin henkilöihin ja heidän joukossaan oleviin lapsiin, mukaan lukien koulutusmahdollisuuksien supistuminen, köyhyyden lisääntyminen, lapsi-, varhais- ja pakkoavioliitot ja ihmiskauppa, muu väkivalta, riisto ja hyväksikäyttö, kuten lapsityövoiman käyttö, lasten värväys ja perheiden erottaminen toisistaan, ja pyrkiä tarjoamaan heille perusta paremmalle tulevaisuudelle;

Kestävät ratkaisut

Toiminnallinen 16 kohta. on huolissaan siitä, että covid-19-pandemia on vaikuttanut merkittävästi kestävien ratkaisujen etsimiseen; korostaa niiden merkitystä, sillä niiden turvaaminen on yksi kansainvälisen suojelun päätavoitteista; kehottaa myös valtioita, UNHCR:ää ja muita kumppaneita osallistumaan entistä aktiivisemmin toimiin kansanterveysuhkien yhteydessä, jotta voidaan

a. edistää mahdollistavia olosuhteita lähtömaissa, myös toimia perimmäisiin syihin puuttumiseksi, pakolaisten vapaaehtoisen paluun toteuttamiseksi turvallisesti ja ihmisarvoisesti sekä paluumuuttajien kestäväen uudelleenkotoutumisen toteuttamiseksi, mukaan lukien asianmukaiset kansanterveystoimenpiteet;

b. tukea uudelleensijoittamista, mukaan lukien uudelleensijoituspaikkojen lisääminen nykyisistä uudelleensijoitusvaltioista ja uusien paikkojen lisääminen uusista valtioista; joustavien käsittelymenetelmien käyttäminen tai laajentaminen sekä oikea-aikaisten lähtöjen helpottaminen kansanterveyttä kunnioittaen;

c. helpottaa pääsyä täydentäviin väyliin, kuten perheenyhdistämiseen, työmarkkinoille ja opiskelumahdollisuuksiin, kansallisen lainsäädännön mukaisesti kestävien ratkaisujen tukemiseksi; sekä

d. helpottaa omatoimisuutta ja tarjota tarvittaessa kotoutumismahdollisuuksia hädänalaisille henkilöille.

Toiminnallinen 16 a kohta. on huolissaan myös siitä, että covid-19-pandemia on vaikuttanut merkittävästi kestävien ratkaisujen etsimiseen maan sisäisiä pakolaisia varten, ja kehottaa edelleen tukemaan kansallisia viranomaisia mahdollistavien olosuhteiden luomisessa kestävien ratkaisujen löytämiseksi maan sisäisiä pakolaisia varten, mukaan lukien vapaaehtoinen, turvallinen ja ihmisarvoinen paluu, paikallinen kotouttaminen tai sijoittaminen toiseen osaan maata.

Yhteydenpito hädänalaisten henkilöiden kanssa ja heidän panoksensa

Toiminnallinen 22 kohta. panee merkille hädänalaisten henkilöiden kanssa käydystä tietojenvaihdosta saadut hyödyt ja heidän mahdollisuutensa saada tietoa ja tulla kuulluiksi heitä koskevista asioista, myös terveystoimenpiteiden vaikutusten parantamiseksi;

Toiminnallinen 23 kohta. pitää myönteisinä ja edistää toimenpiteitä, joiden avulla hädänalaiset henkilöt voivat tarjota osaamistaan ja antaa myönteisen panoksensa muun muassa lääketieteen, opetusalan ja muiden alojen palveluntarjoajina, sillä heidän tuellaan voidaan puuttua kansanterveysuhkiin ja vahvistaa hyvinvointia vastaanottavissa yhteisöissä, ja kehottaa UNHCR:ää ottamaan heidän mielipiteensä ja asiantuntemuksensa huomioon suojelutoimien suunnittelussa;

Toiminnallinen 23 aAl kohta. toteaa, että digitaalisten välineiden käytön lisääntyminen on mahdollistanut palvelujen tarjoamisen jatkumisen ja lisännyt hädänalaisten henkilöiden saavutettavuutta; kannustaa UNHCR:ää jatkamaan yhteistyössä asianomaisten valtioiden ja muiden asianomaisten sidosryhmien kanssa uusien keinojen tutkimista asianmukaisten digitaalisten välineiden käyttämiseksi sekä innovatiivisten lähestymistapojen täytäntöönpanoa tietojen keräämisessä, hallinnoinnissa ja jakamisessa kansallisten lakien ja sovellettavien kansainvälisten yksityisyyttä ja tietosuojaa koskevien vaatimusten ja periaatteiden mukaisesti; ja

Toiminnallinen 23 b kohta. panee merkille väärän tiedon riskin kansanterveysuhan aikana ja sen, että on tärkeää torjua väärää tietoa tosiasioihin perustuvalla viestinnällä, jota hädänalaiset henkilöt voivat helposti ymmärtää ja joka on helposti heidän saatavillaan; ja toteaa, että hädänalaisilla henkilöillä on keskeinen rooli tällaisten tietojen välittämisessä.